

Bölüm 40

ÇOCUK BESLENMESİNDE DİYETİSYENİN ROLÜ

Yasemin SOYLU¹

Ülkemizde diyetisyen “beslenme ve diyetetik alanında lisans eğitimi veren fakülte veya yüksekokullardan mezun; sağlıklı bireyler için sağlıklı beslenme programları belirleyen, hastalar için tabibin yönlendirmesi üzerine gerekli beslenme programlarını düzenleyen, toplu beslenme yerlerinde beslenme programları hazırlayan ve besin güvenliğini sağlayan sağlık meslek mensubudur” şeklinde tanımlanmıştır (Resmi gazete 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San’atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunu Ek Madde 13). Pediatri diyetisyeni, çocukların beslenmeleri, besin seçimlerini ve yemek yeme davranışlarını değerlendiren ve çocuklardaki büyüme-gelişmeyi izleyen diyetisyendir ¹.

Pediatri diyetisyeninin perspektifinden bakıldığında büyüme, intrauterin dönemden yetişkinliğe kadar geçen süreyi kapsayan karmaşık bir konudur. Gelişmekte olan ülkelerde büyüme ve gelişme yetersizliğinden dolayı mortalite ve morbidite oranı artmaktadır; çocuklarda genellikle ishal ve alt solunum yolu enfeksiyonlarından dolayı mortalite veya morbidite görülmektedir. Aynı zamanda bu ülkelerde ekonominin hızlı büyümesinin ters etkileri de bulunmaktadır; çocuklarda obezite ve bulaşıcı olmayan kronik hastalıklar ile birlikte yaşa göre boy kısalığı ve mikro besin ögesi eksikliği (demir, A vitamini, çinko vb.) ortaya çıkmıştır ². Bu nedenle pediatrik diyetisyenin birincil görevi beslenme yetersizliklerini önlemek ve beslenme ile ilgili eksiklikleri gidermektir. İkincil görevi de konjenital bozukluğu olan veya kronik hastalığı

olan çocuklarda büyüme ve gelişmeyi sağlamaktır ³. Düzenli beslenme ve normal büyüme-gelişmenin sağlanması çoğu sağlık bozukluğunu olumlu yönde etkilemektedir ve yaşam kalitesini artırmaktadır ⁴. Ayrıca pediatrik hastanın ailesinin de yaşam kalitesini artırmak diyetisyenin amaçları arasındadır ³. Büyüme ve gelişmenin tam olarak sağlanması kısa vadede akut hastalıkları ve enfeksiyonları önlemektedir, orta vadede nörokognitif gelişim ve entelektüel başarılar sağlamaktadır, uzun vadede ise bulaşıcı olmayan bozuklukların erken belirtilerini önleme ile ilişkilidir ⁵.

Diyetisyenler, yeni doğum yapmış annelere bebeklerini mama veya diğer anne sütü ikameleri ile beslemek yerine emzirmeyi teşvik ederler ve bu konuda destek verirler. Amerikan Pediatri Akademisi ve Beslenme ve Diyetetik Akademisi anne sütünün, yaşamın ilk 6 ayında en uygun beslenme ve sağlık koruması sağladığını bildirmektedir ve 6. aydan sonra süt çocuklarının, tamamlayıcı beslenme ile birlikte en az 12. aya kadar emzirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır ⁶. Dünya Sağlık Örgütü ise 2 yıl ve daha fazla süre içerisinde emzirmeye devam edilmesini uygun görmektedir ⁷. Anne sütü, laboratuvar ortamında kopyalanamayan birçok özelliğe sahiptir ⁶. Bileşenlerine bakıldığında; protein içeriği düşük, esansiyel mineraller ve vitaminler yönünden biyoyararlılığı yüksek, iştah düzenleyen hormonlar ve infant bağırsak mikrobiyotası gelişimini destekleyen faktörler içeren ve infantın olgunlaşmamış sindirim sistemi için

¹ Uzman Diyetisyen. Sağlık Bilimleri Üniversitesi İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi. Yaseminsoylu93@gmail.com

çocukların yemek yeme düzenlerini değerlendirir ve çocuk hastayı iyileştirmek için diğer sağlık çalışanları ile iş birliği sağlarlar. Böylelikle çocukların normal büyüme gelişimini sağlamasında ve çeşitli hastalıkların önlenmesinde ve iyileştirilmesinde rol oynarlar ^{1,6,17}.

KAYNAKLAR

- Steinke, T. J., O'Callahan, E. L., & York, J. L. (2017). Role of a registered dietitian in pediatric type 1 and type 2 diabetes. *Translational pediatrics*, 6(4), 365.
- Uauy, R., Kain, J., Mericq, V., Rojas, J., & Corvalán, C. (2008). Nutrition, child growth, and chronic disease prevention. *Annals of medicine*, 40(1), 11-20.
- Agostoni, C., & Fattore, G. (2013). Growth outcome: nutritionist perspective. In *Nutrition and Growth* (Vol. 106, pp. 12-18). Karger Publishers.
- Rajmil, L., Perestelo-Pérez, L., & Herdman, M. (2010). Quality of life and rare diseases. *Advances in experimental medicine and biology*, 686, 251-272.
- Adair, L. S. (2010). Developing world perspective: the importance of growth for short-term health. In *Importance of growth for health and development* (Vol. 65, pp. 71-83). Karger Publishers.
- Lessen, R., & Kavanagh, K. (2015). Position of the academy of nutrition and dietetics: promoting and supporting breastfeeding. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 115(3), 444-449.
- Organisation mondiale de la santé, World Health Organisation Staff, World Health Organization, UNICEF, & UNAIDS. (2003). *Global strategy for infant and young child feeding*. World Health Organization.
- James, D. C., & Lessen, R. (2009). Position of the American Dietetic Association: promoting and supporting breastfeeding. *Journal of the American Dietetic Association*, 109(11), 1926-1942.
- Eidelman, A. I., & Schanler, R. J. (2012). Breastfeeding and the use of human milk. *Pediatrics*.
- Hassiotou, F., Geddes, D. T., & Hartmann, P. E. (2013). Cells in human milk: state of the science. *Journal of Human Lactation*, 29(2), 171-182.
- Donovan, S. M., Wang, M., Li, M., Friedberg, I., Schwartz, S. L., & Chapkin, R. S. (2012). Host-microbe interactions in the neonatal intestine: role of human milk oligosaccharides. *Advances in Nutrition*, 3(3), 450S-455S.
- Long-term effects of hydrolyzed protein infant formulas on growth—extended follow-up to 10 y of age: results from the German Infant Nutritional Intervention (GINI) study. *The American journal of clinical nutrition*, 2011, 94.suppl_6: 1803S-1807S.
- TOPAL, S., ÇINAR, N., & ALTINKAYNAK, S. (2016). Süt çocukluğu döneminde beslenme. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 63-70.
- Güngör, A., & Karagöl, C. (2020). Dört-yirmi dört ay arası çocuğu olan annelerin tamamlayıcı beslenme ile ilgili bilgi düzeyi ve davranışlarının değerlendirilmesi. *Ortadoğu Tıp Dergisi*, 12(1), 1-6.
- Gartner, L. M., Morton, J., Lawrence, R. A., Naylor, A. J., O'Hare, D., Schanler, R. J., & Eidelman, A. I. (2005). Breastfeeding and the use of human milk. *Pediatrics*, 115(2), 496-506.
- Savage, J. S., Fisher, J. O., & Birch, L. L. (2007). Parental influence on eating behavior: conception to adolescence. *The Journal of Law, Medicine & Ethics*, 35(1), 22-34.
- Coughlin, R., & Lordly, D. (2015). Exploring the Meanings that Dietitians Associate with their Role of Mother and Dietitian and How They Translate into Child-feeding Practices. *Canadian Journal of Dietetic Practice and Research*, 76(1), 15-20.
- May, A. L., & Dietz, W. H. (2010). The Feeding Infants and Toddlers Study 2008: opportunities to assess parental, cultural, and environmental influences on dietary behaviors and obesity prevention among young children. *Journal of the American Dietetic Association*, 110(12), S11-S15.
- Vereecken, C., Rovner, A., & Maes, L. (2010). Associations of parenting styles, parental feeding practices and child characteristics with young children's fruit and vegetable consumption. *Appetite*, 55(3), 589-596.
- Academy of Nutrition and Dietetics (US). *Nutrition Care Process* [Internet]. Chicago, IL: Academy of Nutrition and Dietetics; [cited 2017 June 30]. Available online: <http://www.eatrightpro.org/resources/practice/practice-resources/nutrition-care-process>
- Secker, D. J., & Jeejeebhoy, K. N. (2012). How to perform subjective global nutritional assessment in children. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 112(3), 424-431.
- Groetch, M., Henry, M., Feuling, M. B., & Kim, J. (2013). Guidance for the nutrition management of gastrointestinal allergy in pediatrics. *The Journal of Allergy and Clinical Immunology: In Practice*, 1(4), 323-331.
- Diabetes Report Card 2014 [Internet]. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, US Dept of Health and Human Services; 2015 [cited 2017 June 30]. Availableonline:<https://www.cdc.gov/diabetes/pdfs/library/diabetesreportcard2014.pdf>
- Folsom, L. J., & Hannon, T. S. (2017). Collaboration is key for successful treatment of youth-onset type 2 diabetes. *Journal of Adolescent Health*, 60(4), 360-362.
- Nadeau, K. J., Anderson, B. J., Berg, E. G., Chiang, J. L., Chou, H., Copeland, K. C., ... & Sellers, E. (2016). Youth-onset type 2 diabetes consensus report: current status, challenges, and priorities. *Diabetes Care*, 39(9), 1635-1642.
- American Diabetes Association. (2017). 2. Classification and diagnosis of diabetes. *Diabetes care*, 40(Supplement 1), S11-S24.
- Silverstein, J., Klingensmith, G., Copeland, K., Plotnick, L., Kaufman, F., Laffel, L., ... & Clark, N. (2005). Care of children and adolescents with type 1 diabetes: a statement of the American Diabetes Association. *Diabetes care*, 28(1), 186-212.
- Franz, M. J., Powers, M. A., Leontos, C., Holzmeister, L. A., Kulkarni, K., Monk, A., ... & Gradwell, E. (2010). The evidence for medical nutrition therapy for type 1 and type 2 diabetes in adults. *Journal of the American Dietetic Association*, 110(12), 1852-1889.
- Collins, S. C. (2016). Practice Paper of the Academy of Nutrition and Dietetics: Role of the registered dietitian

- nutritionist in the diagnosis and management of food allergies. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 116(10), 1621-1631.
- 30 Panel, N. S. E. (2010). Guidelines for the diagnosis and management of food allergy in the United States: report of the NIAID-sponsored expert panel. *Journal of Allergy and Clinical Immunology*, 126(6), S1-S58.
- 31 Food Allergies: What you need to know. Food and Drug Administration website. <http://www.fda.gov/Food/ResourcesForYou/Consumers/ucm079311.htm>. Updated May 12, 2015. Accessed May 27, 2015.
- 32 Canani, R. B., Leone, L., D'Auria, E., Riva, E., Nocerino, R., Ruotolo, S., ... & Coruzzo, A. (2014). The effects of dietary counseling on children with food allergy: a prospective, multicenter intervention study. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 114(9), 1432-1439.
- 33 Alvares, M., Kao, L., Mittal, V., Wu, A., Clark, A., & Bird, J. A. (2013). Misdiagnosed food allergy resulting in severe malnutrition in an infant. *Pediatrics*, 132(1), e229-e232.
- 34 Frazier, A. L., Camargo, C. A., Malspeis, S., Willett, W. C., & Young, M. C. (2014). Prospective study of peripregnancy consumption of peanuts or tree nuts by mothers and the risk of peanut or tree nut allergy in their offspring. *JAMA pediatrics*, 168(2), 156-162.
- 35 Agostoni, C., Grandi, F., Scaglioni, S., Gianni, M. L., Torcoletti, M., Radaelli, G., ... & Riva, E. (2000). Growth pattern of breastfed and nonbreastfed infants with atopic dermatitis in the first year of life. *Pediatrics*, 106(5), e73-e73.
- 36 YOLDAŞ, H., ÖZDEN, A. T., ÇAĞATAY, P., GÖKÇAY, G., & GARİPAĞAOĞLU, M. (2016). 9-12 Aylık Bebeklerde Demir, Çinko ve Kalsiyum Tüketimi. *Türkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, 1(1), 8-15.
- 37 Sicherer, S. H., & Mahr, T. (2010). Management of food allergy in the school setting. *Pediatrics*, 126(6), 1232-1239.
- 38 Lee, Y., Sauer, K., & Kwon, J. (2012). The attitudes of child nutrition professionals about food allergies and current food allergy practices: A focus group study. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 112(9), A59.
- 39 Sharman, S. J., Powell, M. B., & Skouteris, H. (2016). A qualitative evaluation of the challenges faced by dietitians when interviewing children. *Appetite*, 100, 80-85.
- 40 Baxter, S. D., Smith, A. F., Guinn, C. H., Thompson, W. O., Litaker, M. S., Baglio, M. L., ... & Frye, F. H. (2003). Interview format influences the accuracy of children's dietary recalls validated with observations. *Nutrition research*, 23(11), 1537-1546.